

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Координаційної ради з питань сімейної політики, протидії
домашньому насильству при виконавчому комітеті
Сумської міської ради

м. Суми

17 грудня 2024 року

Головує: Поляков Станіслав

Заступник голови: Лагіренко Ірина

Секретар: Лещенко Ольга

Присутні члени ради: Бондар Ксенія
Вертель Марія
Гончаренко Олена
Карпуша Василь
Кіпенко Наталія
Лаврик Тетяна
Лисенко Марина
Назаренко Олена
Подопригора Валерія
Семенюк Ольга
Шестерніна Наталія
Ювченко Михайло

Запрошені: старший інспектор сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області Оксана Данік, муніципальна консультантка Представництва Фонду ООН у галузі народонаселення, UNFPA Вікторія Лисянська, заступник голови громадської організації «Ліга сучасних жінок» Людмила Пономаренко.

Порядок денний:

1. Вітальне слово голови Координаційної ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслава Полякова.

2. Про роботу громади у 2024 році в напрямку протидії та запобігання домашньому насильству та проведені заходи під час Всеукраїнської щорічної акції «16 днів проти насильства».

Доповідач: заступник голови Координаційної ради, заступник директора Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради Ірина Лагіренко.

3. Про виконання повноважень Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території Сумської міської територіальної громади.

Доповідач: старший інспектор сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Оксана Данік.

4. Про роботу спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, захист осіб, які опинились у складних життєвих обставинах внаслідок домашнього насильства.

Доповідач: директор Сумського міського центру соціальних служб Марія Вертель.

5. Про протидію жорстокому поводженню з дітьми, реагування на випадки насильства над дітьми.

Доповідач: начальник Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Валерія Подопрігора.

6. Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства» як засіб активізації громади (досвід громадської організації «Ліга сучасних жінок»).

Доповідач: заступник голови громадської організації «Ліга сучасних жінок» Людмила Пономаренко.

7. Про пріоритетні напрямки роботи Сумської міської територіальної громади у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на 2025 рік.

Доповідач: голова Координаційної ради, заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслав Поляков.

1. СЛУХАЛИ:

Голову Координаційної ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслава Полякова, який звернув увагу на те, що останні роки громадськість України все більше турбує проблема насильства в сім'ї, як одного з найбільш шкідливих соціальних явищ. У державі розгорнута широка соціальна інформаційна кампанія стосовно розголосу існуючої проблеми, постійно ведеться спільна робота державних структур, органів місцевої влади, громадських об'єднань щодо профілактики та протидії домашньому насильству.

Проблема домашнього насильства на сьогоднішній день залишається дуже актуальною і для Сумської міської територіальної громади у тому числі. Вирішальне значення у сфері протидії домашньому насильству має скоординованість та взаємодія всіх суб'єктів, що здійснюють заходи по боротьбі з цим негативним явищем, поінформованість мешканців громади про можливість отримання допомоги. Відзначив необхідність долучення представників різних державних інституцій, благодійних фондів та

громадських організацій до проблематики, яка обговорювалася, адже питання захисту прав і свобод громадян на сьогоднішній день залишається дуже актуальним.

2. СЛУХАЛИ:

Заступника голови Координаційної ради Ірину Лагіренко, яка зазначила, що проблема запобігання та протидії домашньому насильству на сьогоднішній день є актуальною темою як в державі, так і для Сумської міської територіальної громади.

З початку 2024 року департаментом отримано інформацію про 960 випадків вчинення домашнього насильства по відношенню до 921 особи, в т.ч. відносно 125 повторно. Із загальної кількості постраждалих 74,0% - це жінки, 19,0% - чоловіки, 7,0% - діти.

Аналізуючи кількісні показники по надходженню повідомлень, зазначаємо про значне їх збільшення у порівнянні з минулими роками. Так, за 2021 рік до департаменту надійшло повідомлення про 786 випадків. Протягом наступних років ми бачимо їх зростання. Вже в 2024 році кількість випадків домашнього насильства становить 960. Але це свідчить, перш за все, не про збільшення кількості (домашнє насильство було завжди), а про поінформованість постраждалих осіб. Інформацію про випадки насильства спрямовано до мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства, яка діє при Сумському міському центрі соціальних служб.

З червня 2023 року Сумська міська територіальна громада долучилася до участі у Проєкті UNFPA Представництва Фонду ООН у галузі народонаселення «Міста та громади вільні від домашнього насильства».

У межах проєкту, який реалізується протягом трьох років, громаді рекомендовано проходження 22 кроків. Для завершення розбудови цілісної системи запобігання та протидії домашнього насильства громаді необхідно виконати ще 3 кроки:

Крок 7. Розробити та затвердити місцеву Програму запобігання та протидії домашньому насильству, передбачити та забезпечити відповідне її фінансування.

Крок 17. Забезпечити реалізацію права постраждалих осіб на отримання правової допомоги та притягнення кривдників до відповідальності.

Крок 18. Організувати та забезпечити виконання програм для кривдників, проведення з ними профілактичної роботи.

Протягом року проведено 6 засідань міжвідомчої робочої групи, на яких:

- розроблено, затверджено та розповсюджено картки перенаправлення для постраждалих осіб;
- розроблено Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території громади, з урахуванням місцевої специфіки;
- розроблено План спільних дій з розбудови системи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі «Сумська

міська територіальна громада – громада вільна від насильства» на 2024-2025 роки.

Ключовими результатами реалізації Проекту є надання допомоги у створенні або функціонуванні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб. Так, у жовтні запрацювала Кімната кризового реагування на випадки домашнього насильства.

Пріоритетним напрямком роботи Сумської міської територіальної громади залишається організація місцевої довготривалої інформаційно - просвітницької кампанії з підвищення рівня поінформованості постраждалих про форми, прояви, причини і наслідки домашнього насильства.

Щороку Сумська міська територіальна громада приєднується до Всесвітньої акції «16 днів проти насильства». Дати проведення акції є символічними. У ці дні поєднуються заходи проти насильства в сім'ях, жорстокого поводження з дітьми, протидії торгівлі людьми, боротьби зі СНІДом, рабством та дій щодо захисту прав людини.

Під час акції «16 днів проти насильства» структурними підрозділами Сумської міської ради, закладами освіти, культури та охорони здоров'я, державними установами та громадськими організаціями проведені онлайн обговорення, опитування, лекції, тренінги, брифінги, інформаційні та просвітницькі години.

Протягом проведення акції в громаді було проведено більше 20 просвітницько - профілактичних заходів, які спрямовані на навчання навичкам протидії домашньому насильству.

На вулицях міста Суми розміщені постери соціальних сюжетів із зазначеної тематики у вигляді сітілайтів та білбордів. Також розповсюджено інформаційні друковані матеріали серед всіх суб'єктів взаємодії.

Департаментом соціального захисту населення Сумської міської ради спільно з Сумським міським центром соціальних служб та представниками Департаменту патрульної поліції Національної поліції України в Сумській області проведено вуличну акцію «Розірви коло насильства».

У межах проведення інформаційно-просвітницької кампанії в рамках Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства», відбулась робоча зустріч з надавачами соціальних послуг. На зустрічі презентовано новий спеціалізований сервіс «Кризова кімната», який запрацював у жовтні цього року.

На базі Денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі з кризовою кімнатою відбулося засідання круглого столу «Домашнє насильство в умовах війни: як отримати захист».

Завершенням акції став захід «Перенаправлення серед суб'єктів взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству в Сумській міській територіальній громаді».

ВИРІШИЛИ:

2.1. Взяти до відома інформацію заступника голови Координаційної ради Ірини Лагіренко про роботу громади у 2024 році в напрямку протидії та

запобігання домашньому насильству та проведені заходи під час Всеукраїнської щорічної акції «16 днів проти насильства».

3. СЛУХАЛИ:

Старшого інспектора сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Оксану Данік, яка доповіла про роботу мобільної групи поліції з реагування на факти вчинення домашнього насильства.

З початку року було отримано 1931 викликів, проте, підтверджено факти вчинення домашнього насильства лише у 1322 із них. Станом на 17.12.2024 на обліку в поліції, як кривдники, перебувало 794 особи.

З особами, які спричинили домашнє насильство, дільничними офіцерами поліції проведено профілактичні бесіди; їх офіційно попереджено про недопустимість таких дій, задокументовано 1322 адміністративних правопорушень.

У разі присутності під час вчинення домашнього насильства неповнолітніх дітей інформація про дані факти працівниками поліції направляється до управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради. У поточному році направлено 254 таких повідомлень.

Усім постраждалим від домашнього насильства працівниками поліції надається інформація про можливість звернення до закладів та установ, якими надається допомога цій категорії осіб відповідно до компетенції.

ВИРІШИЛИ:

3.1. Взяти до відома інформацію старшого інспектора сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Оксани Данік про виконання повноважень Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території Сумської міської територіальної громади.

4. СЛУХАЛИ:

Директора Сумського міського центру соціальних служб Сумської міської ради Марію Вертель, яка проінформувала, що при Сумському міському центрі соціальних служб працює мобільна бригада соціально-психологічної допомоги, що відноситься до загальних закладів підтримки постраждалих осіб і до повноважень якої належить:

- надання психологічної допомоги постраждалим особам;
- реагування на повідомлення про випадки насильства, зокрема шляхом кризового й екстреного втручання;
- інформування постраждалих осіб про медичні, юридичні та інші послуги, які можна отримати для подолання наслідків насильства, а також про надавачів таких послуг, зокрема про загальні або спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб (притулки, кризові кімнати, денні центри та інші сервіси);
- роз'яснення постраждалим особам їхні права та можливості отримання допомоги;

- надання постраждалим вичерпної інформації про їхні права і можливості отримання ними допомоги;

- надання постраждалим соціальних послуг.

Фахівці центру здійснюють відвідування сім'ї, (з попередженням чи без нього) з метою ознайомлення стану утримання, розвитку, виховання дітей. Під час відвідування сім'ї фахівці із соціальної роботи оцінюють потреби в наданні соціальних послуг, визначають методи соціальної роботи.

З особами, які опинилися в складних життєвих обставинах, проводиться інформаційно-профілактична робота щодо попередження насильства, отримання знань, як його розпізнати, де отримати допомогу, яка настає відповідальність за вчинення протиправних дій.

У Сумській МТГ у співпраці з Фондом ООН у галузі народонаселення в Україні та ГО «Інноваційні соціальні рішення» відкрили кризову кімнату для постраждалих від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

Наголосила, що скористатись кризовою кімнатою можуть жінки, які проживають на території Сумської міської ТГ (з неповнолітніх лише ті, котрі перебували чи перебувають у зареєстрованому шлюбі), діти з матерями чи жінками, що їх замінюють. Тут вони перебуватимуть цілодобово від 10 до 20 днів та отримуватимуть соціальну й психологічну підтримку.

ВИРІШИЛИ:

4.1. Взяти до відома інформацію директора Сумського міського центру соціальних служб Марії Вертель про роботу спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою, захисту осіб, які опинились у складних життєвих обставинах внаслідок домашнього насильства.

5. СЛУХАЛИ: Голову Координаційної ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслава Полякова, який звернувся до суб'єктів взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема до представників вищих навчальних закладів, які є членами Координаційної ради, та запропонував для вирішення питання створення спеціалізованої служби «Притулок для постраждалих осіб від домашнього насильства» надати перелік вільного майна, яке є у власності чи в користуванні вищих навчальних закладів, з можливістю подальшої оренди.

ВИРІШИЛИ:

5.1. Взяти до відома інформацію голови Координаційної ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслава Полякова та опрацювати питання із керівниками вищих навчальних закладів щодо отримання переліку вільного майна, яке є у власності чи в користуванні вищих навчальних закладів, з подальшою його орендою.

6. СЛУХАЛИ:

Начальника Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Валерію Подопрігору, яка повідомила що Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради (далі - Управління) здійснює діяльність щодо виявлення та захисту прав дітей, які постраждали від домашнього насильства.

Протягом 2024 року на обліку в Управлінні перебувало 93 дитини, які опинились у складних життєвих обставинах, у звітному періоді 56 осіб взято на облік, із них: 51 дитина проживає у сім'ї, де батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків, 5 дітей, які зазнали домашнього насильства в сім'ї.

Спеціалістами опрацьовано 99 повідомлень, які надійшли з медичних установ про випадки жорстокого поводження відносно дітей та випадків, де вбачається недогляд з боку батьків. По кожному випадку з'ясовані причини, що спонукали дорослих до жорстокості або недогляду, вжиті профілактичні заходи по захисту прав дітей. З метою недопущення безпритульності та бездоглядності серед учнів закладів освіти, дотримання прав дітей на освіту Управлінням опрацьовано 45 подань, відповідно до яких проводилась профілактично-роз'яснювальна робота з батьками, законними представниками та дітьми.

За звітний період до Управління з відділу поліції надійшло 351 повідомлення про вчинення домашнього насильства в сім'ї. У межах своїх повноважень спеціалістами Управління вжиті заходи щодо захисту прав дітей, із них 112 сімей було відвідано спільно з працівниками ювенальної превенції Сумського РУП ГУНП в Сумській області.

З метою контролю за утриманням та вихованням дітей спеціалістами Управління перевірено умови проживання дітей у 245 сім'ях.

У зв'язку із неналежним виконанням батьківських обов'язків по відношенню до дітей, Управлінням «Служба у справах дітей» Сумської міської ради із 19 сімей було вилучено 29 дітей, із них після проведення профілактичних заходів у сім'ю було повернуто 16 дітей, 3 дітей тимчасово влаштовано у сім'ю родичів, 2 дітей було направлено до центру соціально - психологічної реабілітації дітей області, 1 дитина - до спеціалізованого закладу освіти на цілодобове перебування, 3 дітей до родини патронатного вихователя та 4 дітей до Сумського обласного спеціалізованого будинку дитини.

За ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків Управлінням підготовлено та направлено до суду 21 позовну заяву щодо позбавлення батьків батьківських прав.

Зрозуміло, що проблема насильства, жорстокого поводження з дітьми є глобальною і не може вирішуватися зусиллями однієї структури. Завдяки лише налагодженій співпраці всіх суб'єктів соціальної роботи можливо здійснити своєчасне виявлення проблем та здійснити захист прав та інтересів дітей.

ВИРІШИЛИ:

6.1. Взяти до відома інформацію начальника Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Валерії Подопрігори про протидію

жорстокому поводженню з дітьми, реагування на випадки насильства над дітьми.

7. СЛУХАЛИ:

Заступника голови громадської організації «Ліга сучасних жінок» Людмила Пономаренко, яка доповіла про Акцію «16 днів проти насильства» як засіб активізації громади: досвід ГО «Ліга сучасних жінок». Громадська організація «Ліга сучасних жінок» - перша на Сумщині жіноча організація, яка працює задля забезпечення рівних прав та можливостей особистості незалежно від статі, віку та соціального статусу.

Наголосила, що ГО «Ліга сучасних жінок» активно долучається до Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства», пропонуючи дієві інструменти для створення безпечнішого суспільства. Протягом кампанії громадською організацією проведено акцію «Шлях вибору», майстер - клас із самозахисту для жінок, проведений спільно з Патрульною поліцією м. Суми, розміщено інсталяцію «її хустинка», проведено акцію «Біла стрічка».

ВИРІШИЛИ:

7.1. Взяти до відома інформацію заступника голови громадської організації «Ліга сучасних жінок» Людмили Пономаренко щодо проведення Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» на території Сумської міської територіальної громади.

8. СЛУХАЛИ:

Голову Координаційної ради, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Станіслава Полякова, який зазначив пріоритетні напрямки роботи Сумської міської територіальної громади у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на 2025 рік.

ВИРІШИЛИ ДОРУЧИТИ:

8.1. Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради спільно із суб'єктами взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству:

Розробити та затвердити місцеву програму запобігання та протидії домашньому насильству, опрацювати забезпечення сталого фінансування з Департаментом фінансів, економіки та інвестицій.

Відповідь надати до кінця першого кварталу 2025 року.

8.2. Директору Сумського міського центру соціальних служб **Марії Вергель:**

8.2.1. Підготувати проєкт рішення щодо забезпечення збільшення штату Сумського міського центру соціальних служб на 2 посади фахівця із соціальної роботи.

8.2.2. Забезпечити проходження спеціалізованого навчання по роботі з кривдниками за програмою «Психокорекція насильницької поведінки кривдників, які чинять домашнє насильство або відносяться до групи ризику».

Відповідь надати до кінця першого кварталу 2025 року.

8.3. Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради спільно із Сумським міським центром соціальних служб:

Розробити та затвердити програму для осіб, які вчиняють домашнє насильство та програму для постраждалих осіб.

Відповідь надати до кінця першого кварталу 2025 року.

8.4. Сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції:

Надати інформацію щодо повторних повідомлень про факт вчинення домашнього насильства у розрізі статі, виду вчиненого насильства та проведених профілактичних заходів.

Відповідь надати протягом місяця.

Голова Координаційної ради

Станіслав ПОЛЯКОВ

Секретар Координаційної ради

Ольга ЛЕВОЩЕНКО